

דרר אגב נצחון

הריקודים והשירים של עמי יוגוסלביה (סרבים, קרואטים ומספר שיירי עמים כ" מוקדונים) היו תמיד חלק בלתי נפרד מהחיים, הפכו ביטוי המאורעות ההיסטוריים שעברו עליהם.

הצורה והתוכן של ריקודיהם אינם מקריים, הם הבעת תנאי הסביבה בה התגבשו. אך מלבד היותם ירושה רוחנית של העבר הם גם ביטוי הרוח היוצרת של יוגוסלביה של טיטו ומשמשים, הלכך, סמורת יצוא חשובה. ישראל, בעלת הקשרים הטובים עם יוגו-סלביה (בימי מלחמת העצמאות: נשק, אח"י, ריה: קיבוץ גלות יוגוסלביה) ארחה בשנה שעברה קבוצת זמרים יוגוסלבים, שיגרה את נציגה המוסיקאי הרשמי, פרנק פלג (מנהל המדור המוסיקה במשרד החינוך והתרבות) לביקור ביוגוסלביה.

החודש תופע להקת רקדנים בת שלושים איש, נבחרת להקות הריקודים היוגוסלבים, כשהיא מלווה תזמורת קטנה, בת שמונה חברים. בערי ישראל, תציג ביוזמת אוהל ובחסות משרד החינוך והתרבות, את ריקודיה העממיים, הדומים לעתים קרובות בקווי הדמיון להורה הישראלית, שהיא חיקוי (אם לא העתקה) של ריקוד מזרח אירופי.

ריקודים מקדונים יתארו את חיייהם הקשים של הפיצלבארי (עמלי מקדוניה שנהגו לגודד הרחק להשתכר את לחמם), ריקודים

תיהם השבטיות, במידה שהאינדיאנים ירצו בכך.

ההצעה האחרונה: הפיכת רכוש השבטים לרכוש חברות מניות, דבר שיאפשר את גייסותם של האינדיאנים, ששוב לא יהיו קשורים לתחומי השבטים, יוכלו לרכוש השכלה ומקצועות בלתי חקלאיים, כפי שכבר עשו במקסיקו-החדשה, בהם הם מועסקים כעובדי בנין, מפעלי פצצות אטומיות וכמפקי בה"מות בית עשיות תבן לממכר לתיירים.

רבים המתנגדים לבוזוזות המופרות הנ"ל הגת בתשלום פיצויים, שהיו יכולים להעשיר שבטים שלמים, מצד אוצר ארצות-הברית תמורת עוול או הפקעת קרקע שבוצע כלפי שבטי האינדיאנים לפני דורות מספר.

אך שבטי הנאווי והונוני למשל, לא המ' תינו, הפכו צורפי כסף מושלמים וכדיהם זכו לפרסום רב. מלבדם למדו אינדיאנים רבים להציג ריקודי טקס ולייצר מזכרות לתיירים (עשיות פניני זכוכית ציכיות). אך גם רבים החלו בולטים כאמנים, סופרים, פקידים המוציאים שם לעצמם בעולם הלבן בלי שיתכחשו למורשתם האינדיאנית או ינצלו אותה לרמת חיים ירודה.

ברית המועצות

נמל על חמשה ימים

מקור רעיון תעלת הוולגה-דון בראשית תולדות רוסיה. בימי פטר הגדול (1725—

דאטו און היה אחד מראשיה. כשחזרו הב' ריטים רצתה המחתרת לעבור לפסים אנטי-בריטיים. אלא שדאטו און מנע זאת. הוא הבין שתבוסה לבריטים פירושה נצחון לקורמוניסטים, שהחלו מציפים את אסיה המזרחית. דאטו און רצה בעצמאות. לא היה לו כל חשק להתחיל את הכובש הבריטי בכובש סיני או רוסי.

האנגלים למדו לקח. הבעיה העיקרית של מאלאיה דומה לבעיה העברית-ערבית בארץ-ישראל המנדטורית. המאלאיים הם העם החזק ביותר במדינה — אולם מספרם נופל ממספרם המשותף של שני המיעוטים הגדולים: הסינים (כמעט שני מיליונים) וההודים (חצי מיליון). המאלאיים (למעלה משני מיליון) שונים את הסינים. הסינים החדשים בארץ, דורשים שוויון מלא.

במרוצת השנים הפך דאטו און מפוליטיקאי למדינאי. הוא הבין שהנתיב לעצמאות מוביל דרך אחוות-העמים. בה בשעה שאנשי המחתרת הקומוניסטית (שהם ברובם סינים צעירים) הרגו ושרפו במדינה, הזמין את מנהיגי העדה הסינית לביתו היפה בקוראלימפור, מול הדרך לסינגפור. באוירה החציאירופית, חציאסיאתית של ביתו נוצרה הברית בין שתי העדות, הוחלט להקים מפלגה לאומית שתלחם לעצמאות המדינה תוך שבע שנים, אם בתחומי חברה-העמים הבריטי ואם מחוץ לו.

מאלאיה

חוות ענוד עניבה

"הסינים סיימו את הגיב אשר אנשי האצולה התחילו בו!" זו היתה ההגבה האיסטינקטיבית הראשונה כשנודע כי סר הנרי גרני, הנציב העליון הבריטי במאלאיה, נרצח ע"י טרוריסטים. כי גרני שמת בצורה יפה כשרץ לקראת רובי המתנקשים כדי להסיח את האש מאשתו, שישבה לידו במ' כונית, העסיק לא פעם את מוחות אנשי המחתרת בארץ-ישראל. דבר זה זכור היטב לא רק בישראל, אלא גם במאלאיה — כי שם מתרכזים עתה רבים מן המומחים הארצי-ישראליים הוותיקים — לא רק חתיקי הבר' לשל הפלשתינאית, העוסקים עתה בטרוריסטים המלאיים, אלא גם אנשים ידועי שם כהארולד מקמיקל ומאלקולם מקדונלד, שריהמושבות של הספר הלבן, כיום נציב בריטי לאסיה המזרחית.

בעיני רבים דומה המצב במאלאיה לזה שבארץ-ישראל לפני שנים אחדות. גם שם נטושה מערכה רחית-דמים בין המשטר הבריטי, הנשען על כידוניו, ובין קבוצות של אנשי מחתרת — ברובם סינים קומוניסטים — הרוצחים את הבריטים לאור היום. אלא שבמאלאיה חסרה עד כה תנועה כהסתדרות הציונית, תנועה לאומית מתונה העומדת בין

רקדנים ורקדניות של הקבוצה היוגוסלבית

עד עשית, לרוב, דיכוי ועצבות; מעתה שמחה וכוח תנופה

אחרים, מבוצעים עלידי גברים בלבד, יביעו בתחושת הקצב שלהם את הלמות הפטיש של יוגוסלביה הנבנית. מספרת התכנייה ה' רשמית: "עד עשית הביעו הריקודים לרוב דיכוי, עצבות או תקוה ואילו היום הם מביעים שמחה, כוח ותנופה היצירה של אנשי חפשיים".

גם פחות מסורתיים. הלהקה שהי' פיעה, בהצלה יתירה, במספר ארצות אירופיות (זכתה, בין השאר, בפרס הראשון בפסטיבל הבריטי) לובשת תלבושות עממיות מקוריות, גזורות לפי כללי המסורת ומשורצות ברקמות יד רבגוניות.

רקדני הלהקה, חברי האגודות המקצועיות, הם חובבים, פועלים פשוטים לפי מקצועותיהם, עמדי בהתחרות פנימית עם שאר להקות המסטיבל הבריטי, הוכיחו עצמם ראויים לייצג את ארצם.

מלבד נושאים מסורתיים, כחחונה כפריה, יאאו אלפי הצופים (כולל: אנשי צבא שיוכו להצגות מיוחדות במחנותיהם) נושאים פחות מסורתיים, אך יותר מקובלים ביוגוסלביה של 1951: עבודה ובנין.

נוסף לריקודי זוגות (גבר ואשה) קלילי צעד, המתארים מעשי גבורה בוסניים ושיר הסוטים השחורים, מהיר הקצב המלווה מוסיקה חורקנית, יוצגו ריקודים קרואטיים א' טיים המזכירים את מישורי קרואטיה, את פולחן עבודת האילים ודרך אגב את נציגה של הלהקה לפני ארבע שנים, כאשר יצאה, לאחרונה, לאחת מארצות הדמוקרטיה העממית.

כי בשנת 1947 זכתה הלהקה, בפסטיבל הנוער הקומוניסטי שנערך בפראג, בירת צ'כיה, במקום השני, בהצטיינה בריקודים עממיים. במקום הראשון זכתה, כמובן: ברית המועצות.

אולם אחר שנה נפרד טיטו ממוסקבה ולה' קווי (כולל: להקת ריקודים) שוב אינן מסיירות בארצות הגוש המזרחי, אינן זוכות בהצטיינות (אפילו במקום השני). הלהקות פנו מערבה, מדגימות את יכולתן הרבה, מייצגות את ארצן בכשרון רב.

* מנגני מנדולינות, גיטאות, חלילים וכ"י נורות.

הובן כי תעלה זו עולה להיות דרך תחבורה ואספקה ראשית להתפשטות מעבר לחולצה. בהמשך הימים היה ברור כי זאת דרך גם מעבר לקוקו. ואמנם כבר במאה השמונה עשרה החלו בחפירות עונתיות, אליהן גויסו עשרות אלפי אכרים מתושבי הספר. אך אחר שנסיך מקומי הביע את דעתו כי "אין זה מן החכמה לשנות אפיקי מים אשר ברא אותם האלוהים" הופסקה העבודה. אף שום תכנית משלושים התכניות שאושרו אליהן מכה, במאתיים השנים הב' אות, לא הוצאה אל הפועל.

ב-1919 החליטה הממשלה הסובייטית, מתוך שיקולים צבאיים להקלת קווי ההגנה הפנימיים, לאחד חמשה ימים: הים הכספי, הים הבלטי, הים הלבן (הארקטי), הים הש' חור וים איוב. השלב הראשון היה כריית תעלת סטאלין באורך 450 קילומטר שחיברה את הים הבלטי עם הים הלבן; השלב השני — תעלת מוסקבה המחברת את מוסקבה לחולה והשלב השלישי המתבצע עתה, היא תעלת הוולגה-דון.

אחת התוצאות של כריית התעלה תהיה פיתוח תעשיית איזור סטאלינגרד, אחרת: יצירת מקור כוח חדש לדרום ברית-המועצות והשקאת ערבות שוממות. לשם כך אין מחב' רים את שני הנהרות בקו ישיר (60 קילומטר) אלא בקו עוקף שארכו 101 קילומטר. לכשתסתיים העבודה בשנה הבאה תהיה מוס' קבה נמל היושב על חמשה ימים.

התעלה עצמה תאפשר שיט לאניות ימיות ותכיל תשע מעלות דריגים כתעלת פנמה לצורך העלאת האניות (בגלל הבדלי הגובה של 50 מטרים שבין הנהרות) ומפלי המים המלאכותיים שיווצרו על ידי המעלות ימשלו לצרכי הפקת כוח חשמל להפעלת מתקני התעלה.

כריית התעלה נעשית, לראשונה בתולדות ברית המועצות, כולה בעזרת מכונות. היא תרופד מלט, שעה שדפנותיה ירוצפו אבנים וגדותיה ייטעו יערות וחורשות תוך העמדת פסלי זכרון למרחקים עצומים. ביניהם: פסלי לגין וסטאלין בגובה 100 מטרים כל אחד.

כשנסמר על הקמת המפלגה החדשה, לא היה ספק שהאנגלים למדו לקח ממה שקרה להם באימפריה בשנים האחרונות. הם קירמו בברכה את המפלגה החדשה, רמזו שהם מוכנים לשחק אתה פעולה במתן עצמאות הדרגתית למאלאיה.

ארצות-הברית

מלבד פצצות אטום, תבן

החודש ביקרו דברי שש אומות האירופה, כשהם עטורים נוצותיהם השבטיות, בבנין או"ם כדי למחות נגד פגיעה מצד קנדה וארצות-הברית בזכויותיהם. קנדה סילקה את ראשיהם והביאה במקומם מש' טרה רוכבת וארצות-הברית הסתפקו במ' סירת יארד וחצי ארג לשנה לאינדיאני במ' קום 15 האידים שהוסכם עליהם בחוזה. לא נעשה דבר ותלויות האינדיאנים גברו.

ארבע מאות אלף האינדיאנים החיים בארצות-הברית (נכראה כמחצית ממספרם ב' סוף המאה החמש-עשרה כאשר ניגלתה א' מריקה), הכפילו את מספרם בחמישים הש' שנים האחרונות והם, שהיו לפני שנים מס' פר בלבד גזע אובד, הפכו ליחידה הגזעית ה' פוריה ביותר בארצות-הברית.

אולם כיוון שרבע מיליון מהם מרוכזים בתחומי מגורים מיוחדים קשה עליהם ה' שגת פרנסתם בגלל דוחקים הרב, וכמה מה' שבטים אפילו מוכרים את ערדי סוסיים ובקריהם שעליהם גאותם, בהעדר שטחי מרעה מתאימים.

אנשי המשרדים מזיקים. האינדיאנים בארצות-הברית, שמצבם מוכיר במידה רבה את מצב ערביי ישראל בתחומי הממשל הצבאי, נתונים לחסדם של אנשי משרדים בואשינגטון המזיקים להם למרות כחונ' תיהם הטובות רוב הסינאטורים המתקדמים הם חסדי ביטול האזורים המיוחדים וטמיע' תם המוחלטת של האינדיאנים בין שאר תושבי ארצות-הברית, תוך ביטול מסור'.

* סינגפור, בה מהווים הסינים רוב מוחלט (600.000 נפש) אינה שייכת כיום לפדרציה המאלאית, אלא הנה מושבת-כתה.

שני הקצוות — עד שנסודה, לפני ימים אחדים "מפלגת העצמאות המאלאית".

כובש במקום כובש. האדם המקוה להיות הנשיא הראשון של מאלאיה העצמית והסבור כי יגיע למשרה זו תוך שבע שנים, הוא גבר בן 56, גבוה ובעל הופעה רבת רושם. הפרט המעניין במיוחד בעיניו הוא שדאטו און אינו מאלאיי טהור — בעורקיו נוזל דמו של בן ציילון. אולם הוא שייך למשפחתו של השולטן של יוהורה, אחת המדינות החברות בפדרציה המאלאית. כניהרו ההודי, התחנך בבריטניה, הצטרף לפקידות הבריטית בארץ מולדתו, עלה במ' הרה בסולם עד שהיה לחבר מועצת המדינה ביוהורה.

אולם דאטו און היה לאומני. הוא יסד את "התנועה הלאומית של חצי האי המ' לאיי". כשפתחה יאפאן במלחמה נגד בריטניה ראה כיצד מתקרב חלומו: במערכה קצרה שארכה פחות מחודשיים, שתוצאותיה ה' ה' ה' בעולם, ורקו יאפאנים את הבריטים ממאלאיה וסינגפור, האי הקטן מול חופי מאלאיה, המבצר החזק ביותר בעולם של ה' אימפריה הבריטית. תבוסה זו, שנגרמה על-ידי בוני המבצר שביצרו את דרכי הגישה הימיות אך לא ביצרו את דרכי הגישה היבשיות מן העורף, נקראה בפי וינסטון צ'רציל "התבוסה הגדולה ביותר בהיסטוריה ה' ריטית".

אלא שהלאומנים המאלאיים לא יכלו לש' מזה. במקום הכובש הבריטי בא הכובש היפאני, שלא היה עדין יותר. חרף סימני תיהם היפות על "אזור של עושר משותף" ו"אסיה לבני אסיה" לא היתה ליפאנים כל כנה לתת עצמאות למאלאיה, הארץ המ' ייצרת יותר גומי מכל ארץ אחרת בעולם. הנוער המקומי אירגן מחתרת אנטי-יפאנית.

* כמזכיר הראשי האחרון של ממשלת המנדט התפרסם סר הנרי בשל התנהגותו הנסה. פעם נזף בפומבי בעתונאי על המשמר, שבאו למסיבת עיתונאים בע' עניבות, גרס בעלבונותיו להתפוצות כעס מצד גרשם שוק, עורך הארץ ענוד העניבה, שיצא את החדר באופן הפגנתי. סר הנרי מצא את מותו כשהוא עונד עניבה ולבוש כראוי.